

Słowo wstępne

Rosnąca intensywność procesów umiędzynarodowienia i globalizacji gospodarek narodowych, notowana od początku dekady lat dziewięćdziesiątych XX wieku, wymusza szybkie reakcje dostosowawcze podmiotów gospodarczych do zmieniającego się otoczenia. W krajach, które dokonują głębokich zmian mechanizmów funkcjonowania gospodarki i państwa oraz struktur instytucjonalnych, procesy dostosowawcze przebiegają niejednakowo. Poza sferą polityki i gospodarki ogromne znaczenie dla powodzenia transformacji systemowej mają czynniki historyczne, społeczne i kulturowe. Oddziaływanie otoczenia zewnętrznego na te obszary aktywności społeczeństwa ma swoją specyfikę w czasie i w przestrzeni. Przejawia się w różnych krajach w sposób niejednolity. Adaptacja do zmieniających się warunków zewnętrznych zachodzi szybciej tam, gdzie instytucje gospodarki rynkowej są bardziej rozwinięte i zdolne do większej elastyczności.

Na tle innych krajów zmieniających radykalnie swój system funkcjonowania gospodarki Polska stosunkowo szybko i w szerokim zakresie dokonała przebudowy instytucjonalnej i wprowadziła mechanizmy rynkowe. Jednakże szybko zmieniające się otoczenie zewnętrzne generuje nowe wyzwania i tendencje, które wymuszają modyfikację określonego już kierunku działania podmiotów gospodarczych. Ponadto historyczne uwarunkowania stworzyły ograniczenia, które trudno wyeliminować w procesie rozwoju gospodarczego i społecznego. Na niektóre zwracają uwagę autorzy artykułów zamieszczonych w niniejszej pracy zbiorowej.

Jej zasadniczą część stanowią analizy dotyczące podstawowych aspektów funkcjonowania polskich przedsiębiorstw w warunkach coraz bardziej zaostrzającej się walki konkurencyjnej na rynkach lokalnym i globalnym. Podkreślone zostały także wybrane elementy roli otoczenia prawnego i społecznego w tworzeniu warunków większej efektywności całego systemu gospodarczego. Do tomu włączono również artykuły, które wskazują na problemy transformacji systemów gospodarczych występujących w kilku obszarach w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Spojrzenie na nie z pewnością wzbogaca naszą wiedzę o złożoności procesów przebudowy systemów gospodarczych we współczesnych warunkach integracji regionalnej i globalizacji.

Leon Olszewski